

Rapport 4b van commissie 1 inzake memo van het college van bestuur over het TUA-reglement (9.02.03)

5 In de synodevergadering van 13 november verzocht de synode het college van bestuur (cvb) van de TUA de formele regelingen van de TUA herzien. Het cvb is hier, in
10 samenspraak met de betrokken gremia (curatorium, raad van toezicht, college van hoogleraren en universiteitsraad) voortvarend mee aan de slag gegaan. Als commissie zijn we daar dankbaar voor. De herziening van wat nu het TUA-reglement heet, is door uw commissie besproken met br. Hanekamp namens het cvb. In dit verslag leggen wij u onze bevindingen voor.

Het memo

15 Eerst een aantal opmerkingen over het memo. Over de taak van de synode en die van het cvb (9.02.03/20 r.15-32) zullen we verderop een aantal zaken op een rij zetten.

Onder het kopje *benoemingen* wordt gemeld: ‘In het kader van aandacht voor wetenschappelijke kwaliteit van een hoog niveau is het wenselijk ook hoogleraren te kunnen benoemen van buiten de CGK die wel een kerkelijke achtergrond binnen de gereformeerde gezindte hebben en instemmen met de gereformeerde belijdenis.’
20 (9.02.03/20-21 r.50-3). Het TUA-reglement is dus nu zo aangepast dat ook niet CGK’ers kunnen worden benoemd als hoogleraar. In feite kunnen echter nog geen andere dan CGK-predikanten worden benoemd omdat de K.O. nog niet is aangepast en art. 2 K.O. het hoogleraarschap als ambt binnen de kerken noemt.

25 Het is wat uw commissie (afgedacht van de beslissing over wie hoogleraar mag worden) betreft wel te weinig wanneer een dergelijke hoogleraar van buiten de CGK instemming betuigt met de gereformeerde belijdenis en afkomstig is uit de brede achterban. Hij of zij zal zich bewust moeten zijn dat zij/ hij gaat werken aan de doordenking en het uitdragen van de leer en de uitleg van Gods Woord in de context van of in opdracht van de
30 Christelijke Gereformeerde Kerken. De cvb stemde daarmee in. We doen nu geen voorstel tot besluit hierover omdat de kwestie hoogleraar en ambt nog moet worden uitgesproken.

Onder het kopje *verantwoording bestuursverslag* wordt genoemd dat de conrector adviseur van commissie 1 is (9.02.03/21 r. 14-18). Tot nu toe was dat altijd de rector. Het lijkt ons
35 niet de taak van het cvb om de preadviseur van commissie 1 aan te wijzen, maar wij zouden deze regel wel willen overnemen. De rector is als lid van het cvb direct medeverantwoordelijk voor het beleid van de TUA waarover de synode heeft te oordelen, en het is daarom niet juist dat hij commissie 1 adviseert. Wij stellen daarom voor deze regel te wijzigen (besluitvoorstel 1).

40 We spraken met het cvb over het vermelde onder het kopje *adviesraad*. In eerste instantie was het idee van het cvb om één persoon van buiten de CGK in de raad van toezicht te benoemen. Zodoende zou er én een formele band zijn met de bredere achterban van de TUA én er kwam dan de mogelijkheid om expertise ten aanzien van het toezicht op een
45 universiteit die misschien niet in de CGK voorhanden is toch te kunnen vinden. De raad van toezicht kon echter met dat voorstel niet instemmen. Daarom is nu gekozen voor een adviesraad. Als commissie vinden we dit een goed initiatief. Als synode hebben we ingestemd met het instellingsplan waarin als een van de ambities wordt genoemd de band met de bredere achterban van de TUA te versterken. Dit idee past mooi in dat streven. We

stellen dan ook voor van dit voornemen met instemming kennis te nemen (besluitvoorstel 2).

Het doel van de TUA

5 In artikel 2 zijn de ambities uit het instellingsplan verwerkt. Dat sprak namelijk van een verbreding van de taken van de TUA richting de samenleving (cf. 9.02.03/5 r.12-20 en 9.02.03/10 r.43-46). Die verbreding is verwoord in de zinsnede: ‘daaraan bevorderlijk kan zijn voor kerk en samenleving’ (9.02.03/24 r.7). Dat die verbrede doelstelling wordt opgenomen in artikel 2 vinden we begrijpelijk.

10

Dan blijven er wat uw commissie betreft nog wel wat inhoudelijke vragen over.

In 2002 stemde de synode in met het rapport van het curatorium en de deputaten-financieel van de Theologische Universiteit voor de generale synode ‘inzake de beantwoording van de vraag naar de principiële roeping om de arbeid aan de Theologische Universiteit dienstbaar te doen zijn aan anderen dan de admissiale studenten met inachtneming van de praktische mogelijkheden en grenzen van een en ander’. Dat rapport bevat de volgende conclusie:

15

20 Wanneer men het bovenstaande in enkele woorden wil samenvatten, komt men tot een ‘missie’ van de Theologische Universiteit Apeldoorn. Zij stelt zich ten doel een theologische opleiding op universitair niveau te verzorgen voor: 1. hen die door het curatorium zijn toegelaten om zich voor te bereiden op het ambt van dienaar des Woords in de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland; 2. anderen die ook van deze opleiding gebruik willen maken en die zich willen stellen op de grondslag van de Heilige Schrift en de gereformeerde belijdenis, hetzij vanuit Nederland, hetzij vanuit het buitenland.¹

25

We hebben dus als kerken expliciet uitgesproken dat we in de TUA een taak naar buiten en een taak naar binnen hebben. In die zin is het terecht dat het doel naar buiten in het voorstel van het cvb explicieter wordt verwoord. De taak naar binnen is ondertussen wel als enige doel in art. 20 K.O. geformuleerd. *De iure* delen de kerken dus alleen het eerste 30 doel van de TUA, de predikantsopleiding. Het andere doel, de beoefening van de theologie, lijkt dan een eigen doel van de TUA te zijn. Zou de K.O. niet moeten worden aangepast aan het doel waarmee de synode in 2002 heeft ingestemd?

30

35 Daarnaast vragen we ons af of de doelstelling naar binnen niet te nauw wordt geformuleerd als een predikantsopleiding. Is het eerste doel van de TUA wel het in stand houden van een predikantsopleiding? Is het doel van de TUA niet bovenal het beoefenen van de theologie om in en voor de kerken de Schriften uit te leggen en de leer van de kerk tegen afwijkingen daarvan te verdedigen (art. 18 K.O.). Dat laatste kan ook positief worden geformuleerd 40 (vgl. DKO): het voorstaan van de leer. Dat is wat uw commissie naar voren heeft gebracht in haar eerdere verslag over de werkzaamheden van de raad van toezicht (9.02.02/12 r.4-21). Dat doel is een doel van de kerk, dat zij bereikt door middel van een universiteit. En dat is dus per definitie een doel dat gericht is op de wereld omdat de leer van de kerk gericht is op de verkondiging van Jezus Christus in de wereld. Dat doel kan worden bereikt 45 door aan die universiteit predikanten op te leiden. Maar door dat middel nu als eerste doel te formuleren ontstaat op zijn minst de indruk dat de TUA een instelling naast de kerken is die predikanten opleidt voor de kerken.

45

---

¹ Acta 2004 pag.19.

Ten derde vragen we ons af of de zinsnede ‘op de grondslag van de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Enigheid’ hier wel hoort. Kan het subject van de theologie tegelijk haar grondslag zijn? Vgl. Hoornbeeck:

In theology, the foundation (*principium*) is twofold: of being and of knowing (*Essendi et Cognoscendi*), namely, that by which it is and that by which it is known; the former establishes or presents the knowable object (lit. the knowable thing and the object: *scibile et obiectum*); the latter brings forth knowledge and gives form to the subject; the former is God, the latter is the word of God himself, as is manifestly expressed and indicated in holy scripture. (R.A. Muller, PRDD I, 434)

Wat ons betreft zou de doelstelling van de TUA grondig doordacht moeten worden en zou daar eventueel ook een wijziging van de kerkorde aan gekoppeld moeten worden. We beseffen dat de tijd te kort is om alle betrokken gremia aan de TUA hierbij te betrekken en ook dat deputaten kerkorde en kerkrecht hierover geraadpleegd zouden moeten worden. Daarnaast was de opdracht aan het cvb om de formele regelingen zo te herzien dat taken en verantwoordelijkheden van de verschillende gremia helder werden en een herziening van de doelstelling valt daar wat ons betreft niet direct onder. Wij stellen daarom voor te besluiten de raad van toezicht (in samenspraak met cvb, curatorium en deputaten kerkorde en kerkrecht) te doen onderzoeken of de doelstelling van de TUA in de TUA-reglementen in de kerkorde moet worden aangepast (besluitvoorstel 3).

De taak van de synode en de taak van het cvb

In artikel 1 lid 3m en 3n worden hoogleraren gedefinieerd als: ‘zij die door de generale synode benoemd worden’ en bijzonder hoogleraren als ‘zij die door het college van bestuur benoemd worden en verbonden zijn aan een bijzondere leerstoel welke door een derde partij gefinancierd wordt.’ Zodoende wordt duidelijk gemaakt dat het verschil tussen beide soorten hoogleraren vooral ligt in wie hen benoemt. Maar de omschrijving vonden we nog wel wat vaag, er worden immers meer mensen door de synode benoemd en die zijn niet alle hoogleraar. Wij stellen voor de formulering als volgt te verhelderen (besluitvoorstel 4):

- m. onder ‘hoogleraren’: zij die *als zodanig* door de generale synode benoemd worden;
- n. onder ‘bijzonder hoogleraren’: zij die *als zodanig* door het college van bestuur benoemd worden en verbonden zijn aan een bijzondere leerstoel welke door een derde partij gefinancierd wordt.

Verder viel ons aan dit artikel op dat wel wordt genoemd dat hoogleraren door de synode worden benoemd, maar dat in het TUA-reglement nergens is vastgelegd dat dat benoemen een recht is van de synode. Het oude artikel 8, lid 6 luidde: ‘Hoogleraren worden slechts aangesteld ingevolge een benoeming door de synode.’ Dat was een duidelijke verwijzing naar de taak van de synode, maar dat artikel is verdwenen omdat het niet thuishoort in artikel 8 dat spreekt van de taken en bevoegdheden van het college van bestuur. Andersom staat er in de formele regelingen van de synode, c.q. de kerkorde, nergens dat de synode het recht heeft hoogleraren te benoemen. Uiteindelijk komen we tot de conclusie dat de formulering voldoende duidelijk impliceert dat de synode en niet een ander gremium benoemt.

Bij artikel 11, lid 15 ontbreekt ten opzichte van de versie 2016 dat de synode het reglement moet goedkeuren. Wij achten dat terecht want dat reglement is van huishoudelijke aard en daarom niet iets waar de synode zich in moet mengen. Dat was ook de situatie voor 2013,

vgl. de K.O. waar u in bijlage 10 alleen het reglement voor de TUA vindt en niet de reglementen voor de verschillende gremia.

5 Naar aanleiding van artikel 11, lid 17 hebben we gesproken over de toevoeging 'op
 hoofdlijnen'. Hier openbaarde zich een complicatie die ook bij de voorgaande punten bleek
 mee te spelen. Wij hadden in eerste instantie de indruk dat de synode in dit artikel op
 afstand wordt gezet. Dat is niet de bedoeling van het cvb. De structuur van de TUA is
 enige jaren geleden gewijzigd en toen is een cvb en een raad van toezicht ingevoerd. Het
 10 cvb is verantwoording schuldig aan de minister. Daarom moet het cvb ook zelfstandig
 keuzes kunnen maken. Het cvb verantwoordt die keuzes jaarlijks middels een
 bestuursverslag aan de raad van toezicht. En de raad van toezicht controleert het cvb. Het
 wordt dus qua bestuurbaarheid ingewikkeld als de GS na drie bestuursverslagen op details
 mee wil praten over het beleid van het cvb of de werkwijze van de rvt. De GS is geen
 verantwoording schuldig aan de minister. Dit is ook de intentie van het in het memo onder
 15 het kopje *verantwoording in Bestuursverslag* gestelde. Het vernieuwde TUA reglement is
 dus wat betreft de verantwoordelijkheid van het cvb een verbetering. Tegelijk vinden wij
 de rol van de synode nog niet helemaal helder.

20 De synode heeft wat uw commissie betreft tot taak erop toe te zien dat de TUA doet waar
 ze voor bedoeld is en dat goed blijft doen. Daartoe heeft ze primair een curatorium en een
 raad van toezicht aangesteld. Het gesprek ter synode zal wat ons betreft inderdaad moeten
 gaan over de hoofdlijnen, in die zin is artikel 17 terecht en stellen we dus ook geen
 wijziging voor.

25 Het heeft het cvb verbaasd dat het instellingsplan in de eerste synodeweek zonder veel
 discussie werd aangenomen. Zij had het fijn gevonden als de kerken door middel van de
 synode toen uitgebreider hadden meegedacht over de toekomst van onze theologische
 school. Dat was nu juist een belangrijk moment om op hoofdlijnen mee te denken over de
 TUA. Uw commissie had die verbazing ter synode al bij monde van de rapporteur geuit.

30 Tegelijk hebben we in ons gesprek wel benadrukt dat op hoofdlijnen niet hetzelfde is als
 beknopt, de synode moet voldoende informatie krijgen. Uw commissie is van mening dat
 de synode wel haar controlerende functie moet kunnen vervullen en dat er dus voldoende
 details nodig zijn om te bezien of de raad van toezicht en het curatorium hun opdracht naar
 35 behoren uitvoeren en of de TUA nog gaat in de lijn die in artikel 2 van het TUA-reglement
 is omschreven. Het cvb heeft dat toegezegd.

Hetzelfde speelt bij artikel 21 lid 1 en artikel 22, lid 1. Als een wijziging van het reglement
 of eventueel het opheffen van de opleiding alleen nog maar kan op voorstel van het cvb
 40 wat is dan nog het eigen recht van de synode? Moet de synode dat recht niet hebben ook
 zonder voorstel van het cvb (vgl. het oude art 24)? Het is opnieuw terecht dat de synode
 niet op details kan ingrijpen; dat moeten we aan het cvb laten. Tegelijk vindt uw
 commissie dat de synode wel de mogelijkheid moet hebben om aan de TUA aan te geven
 waar dat (doen) beoefenen van de theologische wetenschap op gericht moet zijn. Ter
 45 illustratie: in het voorstel voor het nieuwe TUA-reglement zou besluitvoorstel 4 dus
 onmogelijk zijn. Wij stellen u daarom voor dit artikel als volgt te formuleren
 (besluitvoorstel 5):

Artikel 21

50 Dit reglement kan worden gewijzigd door een besluit van de synode, welke wijziging
 overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe

een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door de raad van toezicht.

Artikel 22

5 De TUA kan worden ontbonden door een besluit van de synode, welk besluit overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door het curatorium en de raad van toezicht.

10 Ten slotte een laatste punt wat de bevoegdheden van synode en cvb. De K.O. noemt expliciet een aantal taken voor het college van, c.q. de, hoogleraren: art. 4 lid 3a, art. 8 lid 3f, art. 18. Dit zijn taken die de kerken rechtstreeks aan de hoogleraren opdragen, zonder tussenkomst van het cvb. Deze taken komen niet terug in het reglement. Bijvoorbeeld: volgens het reglement van de synode zijn de hoogleraren pre-adviseurs van de synode. Als
15 de hoogleraren helemaal onder het cvb geschoven worden, zou je de figuur kunnen krijgen dat het cvb een hoogleraar in een bepaalde gevoelige situatie niet toestaat om in de GS te spreken. Of dat het cvb een niet-CG hoogleraar als deskundige naar voren schuift. Het zijn wat ons betreft allemaal hypothetische situaties en we vinden het nogmaals onjuist als de synode op detail wil meekijken met de TUA maar de rol van hoogleraren en cvb is nu in de TUA-reglement wel helder geregeld terwijl de kerken in de K.O. soms een andere rol aan
20 de hoogleraren toekennen. Het zou onzes inziens daarom dienstig zijn om art. 16 lid 2 van het reglement als volgt te herformuleren (besluitvoorstel 6):

‘Het college van hoogleraren is, met inachtneming van hetgeen overigens in of krachtens dit reglement *of de kerkorde* is bepaald, belast met: ...’

25 *Diverse*

Bij artikel 14, 1a constateren we dat er in de TUA-reglement dus toch een directe lijn tussen synode en cvb is: ‘Het college van bestuur zal niet tot voorstel van benoeming *aan de synode* overgaan voordat het curatorium heeft ingestemd.’ In de eerste synodeweek concludeerden we dat het contact altijd verloopt via curatorium of raad van toezicht. Hier
30 wordt voorgesteld dat het cvb toch direct aan de synode voorstelt. Het lijkt ons juist de getrapte relatie ook in dezen te houden zoals afgesproken. Het cvb kan niet én aan de raad van toezicht én aan de synode verantwoording schuldig zijn. Tegelijk begrijpen we van het cvb dat over dit artikel uitgebreid gesproken is met het curatorium en dat in deze formulering aan beide gremia recht gedaan wordt. Daarom kunnen wij deze uitzondering
35 op de regel billijken.

Bij artikel 15 vroegen we het cvb wat die specifiek benoemde punten zijn. Die punten zullen in het reglement voor de universiteitsraad benoemd worden.

40 In Artikel 16, lid 2 stond in de versie 2016: ‘dagelijkse leiding van onderzoek en onderwijs’. Die leiding heeft het college van hoogleraren in de voorgestelde regelingen niet meer. Wij vroegen ons af of er dan geen hiërarchie binnen de bestuursstructuur wordt gemaakt. Het cvb gaf aan dat die zin nog stamde uit de oude situatie waarin het curatorium als het ware het bestuur van de TUA vormde en de dagelijkse leiding en de vormgeving en
45 inhoud van het onderwijs werden bepaald door het college van hoogleraren. Ondertussen is die dagelijkse leiding in handen van het cvb, dat bepaalt in nauw overleg met het coho de inrichting van het onderwijs en is daar ook voor verantwoordelijk richting raad van toezicht. Het cvb geeft leiding en de hoogleraar is verantwoordelijk voor zijn vakgroep.

We vroegen ten slotte wat in artikel 16, lid 3 met de daar genoemde regeling (9.02.03/30 r. 30). Daarmee wordt bedoeld een huishoudelijk reglement.

Voorstellen

- 5 De synode besluit:
1. dat de conrector in het vervolg wordt aangewezen als pre-adviseur van commissie 1;
  2. in te stemmen met het voorstel een adviesraad te benoemen;
  3. de raad van toezicht (in samenspraak met het cvb, het curatorium en deputaten kerkorde en kerkrecht) te doen onderzoeken of de doelstelling van de TUA in het
  - 10 TUA- reglementen in de kerkorde moet worden aangepast;
  4. het voorgestelde artikel 1, lid 3m en n aldus te wijzigen:
    - m. onder ‘hoogleraren’: zij die als zodanig door de generale synode benoemd zijn;
    - n. onder ‘bijzonder hoogleraren’: zij die als zodanig door het college van bestuur benoemd zijn en verbonden zijn aan een bijzondere leerstoel welke door een
    - 15 derde partij gefinancierd wordt;
  5. het voorgestelde artikel 21 lid 1 en artikel 22, lid 1 aldus te wijzigen:

Artikel 21
Dit reglement kan worden gewijzigd door een besluit van de synode, welke wijziging overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe

  - 20 een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door de raad van toezicht.
Artikel 22
De TUA kan worden ontbonden door een besluit van de synode, welk besluit overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel
  - 25 indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door het curatorium en de raad van toezicht.
  6. art. 16 lid 2 van het Reglement als volgt te herformuleren:

‘Het college van hoogleraren is, met inachtneming van hetgeen overigens in of krachtens dit reglement of de kerkorde is bepaald, belast met: ...’

  - 30 7. de overige door de cvb voorgestelde wijzigingen van de TUA-reglement te aanvaarden.

D.J.T. Hoogenboom, rapporteur